

**RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE
BRUSSEL
25 JANUARI 2011**

antidiscriminatiewet — zoals in kort geding in zake van :

1. Mevrouw **L.**, verblijvende te Brussel, (...)
2. **Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding**, autonome overheidsinstelling met rechtspersoonlijkheid, opgericht bij de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (B.S, 19 februari 1993), met zetel te 1000 Brussel, Koningsstraat 138

eisende partijen,
vertegenwoordigd door Mter Bob Brijs, advocaat te 1080 Sint-Jans- Molenbeek,
Paalstraat 14

tegen :

NV V. met zetel te 1050 Brussel, (...)

verwerende partij,

vertegenwoordigd door Mter Catherine Grysolle, advocaat te 9300 Aalst,
Vrijheidsstraat 39

***

In dit geding wordt geconcludeerd en gepleit in het Nederlands ter openbare zitting van 11 januari 2011.

Na beraad spreekt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel volgend bevelschrift uit :

Gezien :

V-EV

- Het verzoekschrift overeenkomstig artikel 20 van de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (Antidiscriminatiewet) neergelegd ter griffie op 28 april 2010;
- de conclusies en syntheseconclusies voor eisende partij neergelegd ter griffie op 7 december 2010;
- de conclusie neergelegd voor verwerende partij op de griffie op 15 september 2010 en de synthesebesluiten en vervangende synthesebesluiten neergelegd ter griffie op 5 november 2010 en 7 januari 2011.

Gehoord in hun pleidooien de raadslieden van partijen;

* * *

1. De vorderingen

De vordering van mevrouw L., eerste eiseres, strekt er hoofdzakelijk toe

- te horen vaststellen dat de weigering ten aanzien van haar persoon om toegang te verlenen tot bowlingzaak en gebruik te maken van de aan het publiek aangeboden diensten, omwille van het dragen van een islamitische hoofddoek, een door de wet verboden discriminatie uitmaakt ten aanzien van haar persoon;
- de onmiddellijke staking te horen bevelen van de discriminatoire praktijk ten aanzien van haar persoon;
- een dwangsom te horen opleggen van 2.500 EUR per nieuw vastgestelde overtreding ten aanzien van haar persoon;
- haar een forfaitaire morele schadevergoeding te horen toekennen van een bedrag van 650 EUR, hetzij van een bedrag van 1.300 EUR indien verwerende partij niet kan aantonen dat de betwiste ongunstige of nadelige behandeling ook op niet-discriminatoire gronden getroffen zijn;

De vordering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, tweede eiseres, strekt er hoofdzakelijk toe:

- te horen vaststellen dat de bovenvermelde handeling een door de wet verboden collectieve directe of minstens indirecte discriminatie uitmaakt ten aanzien van personen die omwille van hun geloof een hoofddeksel dragen;
- de onmiddellijke staking te horen bevelen van deze discriminatoire praktijk ten aanzien van personen die omwille van hun geloof een hoofddeksel dragen;
- een dwangsom te horen opleggen van 1.250 EUR per nieuw vastgestelde overtreding;
- de aanplakking van een selectie uit het vonnis te horen bevelen gedurende minimaal één maand op dezelfde plaats als waar het huisreglement aan het publiek bekend gemaakt werd binnen de maand na betekening van het vonnis op straffe van een dwangsom van 250 EUR per dag vertraging.

2. De feiten

Op 20 januari 2009 bood mevrouw L. zich met een aantal vrienden aan bij de bowlingzaak.

Een bediende van de zaak stelde dat zij enkel konden spelen indien de vrouwen in het gezelschap hun hoofddoeken uitdoen.

Het gezelschap besloot daarop te vertrekken.

Op 26 maart 2009 schreef mevrouw L. de bowlingzaak aan met het verzoek bijkomende uitleg te verschaffen over het hoofddoekverbod. Ze kreeg geen antwoord. Mevrouw L. nam contact op met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (hierna "het Centrum").

Het Centrum schreef de bowlingzaak aan op 16 april 2009 met vraag om uitleg over het al dan niet bestaan van een hoofddoekverbod, of deze vervat is in een reglement en zo ja, wat de ratio legis is van dit reglement.

De zaakvoerder van de bowlingzaak antwoordde hierop per brief van 28 april 2009, stellende dat er geen specifiek verbod geldt op het dragen van een hoofddoek. Er geldt wel een algemeen verbod op het dragen van om het even welk hoofddekseel. Op de ingangseur staat duidelijk en op zichtbare wijze vermeld dat het dragen van een training en van om het even welk hoofddekseel verboden is. De zaakvoerder haalde een dubbele reden aan: veiligheid (de herkenbaarheid van klanten is belangrijk, waardoor mutsen, petten, potsen, hoofddoeken allerhande niet toegelaten zijn), en de balretour heeft een permanent mechanisch aangedreven element in de omkasting. Indien een lange sjaal of hoofddoek hierin wordt meegesleurd, zou dit levensbedreigend kunnen zijn voor de klant.

Het Centrum poogde nadien nog te onderhandelen met de bowlingzaak, doch zonder succes.

3. Discussie

De wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie verbiedt discriminatie onder meer op grond van geloof bij de toegang tot en het aanbod van diensten die publiek beschikbaar zijn.

Artikel 20 van de antidiscriminatiewet voorziet in de mogelijkheid voor een slachtoffer van discriminatie en voor het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding het bestaan te laten vaststellen van een discriminerende handeling en de staking ervan te vorderen voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend zoals in kort geding.

Verweerster betwist niet dat zij de antidiscriminatiewet dient toe te passen voor de toegang tot de instelling die zij uitbaat.

Overeenkomstig artikel 14 van de antidiscriminatiewet is zowel directe als indirecte discriminatie verboden.

De wet maakt een onderscheid tussen de directe en de indirecte discriminatie, allebei verboden, en definieert deze begrippen als volgt in artikel 4 :

6° direct onderscheid : de situatie die zich voordoet wanneer iemand ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld op basis van één van de beschermde criteria;

7° directe discriminatie : direct onderscheid op grond van een beschermd criterium dat niet gerechtvaardigd kan worden op grond van de bepalingen van titel II;

8° indirect onderscheid : de situatie die zich voordoet wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen gekenmerkt door een bepaald beschermd criterium, in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen;

9° indirecte discriminatie : indirect onderscheid op grond van een beschermd criterium dat niet gerechtvaardigd kan worden op grond van de bepalingen van titel II;

In deze zaak kan niet worden gesproken van een directe discriminatie. Er geldt een algemeen verbod tot het dragen van een hoofddeksel. Niet enkel dragers van een hoofddoek worden dus door het verbod gevisieerd.

Wel dient te worden nagegaan of hier sprake is van een indirecte discriminatie.

Kan de ogenschijnlijke neutrale verbodsbepaling tot het dragen van een hoofddeksel dragers van een religieus hoofddoek benadelen in vergelijking met andere personen?

Artikel 9 van de wet bepaalt: *"Elk indirect onderscheid op grond van een van de beschermde criteria vormt een indirecte discriminatie, tenzij de ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze die aan de grondslag ligt van het indirecte onderscheid objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn."*

Verweerster roept als doel van de maatregel de veiligheid in.

Deze bestaat erin dat enerzijds klanten herkenbaar moeten zijn en anderzijds dat een hoofddoek verstrikt zou kunnen raken in het mechanisme van de balretour.

De veiligheid kan op zich een legitiem doel zijn.

In deze zaak dient echter te worden vastgesteld dat de middelen voor het bereiken van dat doel noch passend noch noodzakelijk zijn.

Het feit dat de bowlingzaak onderhevig zou zijn aan agressie doet hier geen afbreuk aan.

Verweerster stelt dat personen die een hoofddeksel dragen in mindere mate herkenbaar zijn op camera, omdat de hoofddeksels gedeeltelijk het gelaat kunnen bedekken.

Het is echter niet duidelijk hoe een hoofddekseel in het algemeen de herkenbaarheid van een persoon zou kunnen belemmeren, in de mate het gezicht volledig vrij blijft.

Niet het bedekken, zij het gedeeltelijk, van het gezicht wordt verboden, wel het dragen van een hoofddekseel in het algemeen.

Het dragen van een hoofddekseel in het algemeen, en van een hoofddoek in het bijzonder, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het gezicht volledig of gedeeltelijk onherkenbaar wordt.

De verwijzing door verweerster naar het wetsvoorstel tot instelling van een verbod op het dragen van kleding die het gezicht volledig dan wel grotendeels verbergt, is dan ook naast de kwestie.

Wat het retourmechanisme betreft, dient te worden vastgesteld dat hier wel specifiek hoofddoeken worden geïdendeerd, vermist verweerster expliciet stelt dat hoofddoeken verstrikt kunnen geraken in dit mechanisme.

Nochtans is het niet verboden bijvoorbeeld sjaals of lang los haar te dragen, terwijl dit even gevaarlijk zou kunnen zijn in de redenering van verweerster.

Bovendien blijkt uit geen enkel objectief element dat het mechanisme een gevaar inhoudt voor het verstrikken van een lang kledingstuk.

Het verbod tot het dragen van een hoofddekseel is dus helemaal niet noodzakelijk ten aanzien van het beweerdde doel van de veiligheid en heeft als gevolg een indirecte discriminatie op grond van geloof van mevrouw L. en al wie met een religieus hoofddoek de bowlingzaak van verweerster wenst te betreden.

De stakingsvordering wordt zoals hierna nader omschreven toegekend.

Mevrouw L. vordert een forfaitaire schadevergoeding voor morele schade van 650 EUR dan wel 1.300 EUR overeenkomstig artikel 18 § 2 van de antidiscriminatiewet.

Het volstaat echter niet te stellen dat de wet het vorderen van een forfaitaire schadevergoeding mogelijk maakt om deze als automatisch verworven te beschouwen.

Mevrouw L. geeft niet aan waaruit haar morele schade precies bestaat, laat staan dat zij stelt enige morele schade te hebben geleden, zodat haar ook geen schadevergoeding kan worden toegekend.

Over de vordering met betrekking tot de publicatie van huidig vonnis, voert verweerster geen enkele betwisting.

Het past hierop in te gaan.

OM DEZE REDENEN:

S. CARDON de LICHTBUER, ondervoorzitter aangesteld om de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelende te Brussel te vervangen ;

Bijgestaan door L. DEMESMAEKER, afgevaardigd- griffier;

Gezien de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Rechtsprekende na tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpend;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond in de hierna volgende mate;

Stelt vast dat de weigering ten aanzien van mevrouw L. om toegang te verlenen tot de bowlingzaak en gebruik te maken van de aan het publiek aangeboden diensten, omwille van het dragen van een islamitische hoofddoek, een door de wet verboden discriminatie uitmaakt ten aanzien van haar persoon;

Beveelt de onmiddellijke staking van de discriminatoire praktijk ten aanzien van haar persoon, onder verbeurte van een dwangsom van 2.500 EUR per nieuw vastgestelde overtreding ten aanzien van haar persoon, met een maximum van 25.000 EUR gecumuleerde dwangsommen;

Stelt vast dat de bovenvermelde handeling een door de wet verboden collectieve indirecte discriminatie uitmaakt ten aanzien van personen die omwille van hun geloof een hoofddeksel dragen;

Beveelt de onmiddellijke staking van deze discriminatoire praktijk ten aanzien van personen die omwille van hun geloof een hoofddeksel dragen, onder verbeurte van een dwangsom van 1.250 EUR per nieuw vastgestelde overtreding, met een maximum van 12.500 EUR gecumuleerde dwangsommen;

Beveelt de aanplakking van een selectie uit het vonnis, en minstens van het beschikkend gedeelte ervan, gedurende minimaal één maand op dezelfde plaats als waar het huisreglement aan het publiek bekend gemaakt werd binnen de maand na betekening van het vonnis op straffe van een dwangsom van 250 EUR per dag vertraging, met een maximum van 5.000 EUR gecumuleerde dwangsommen.

Veroordeelt verweerster tot de kosten van de rechtspleging, niet begroot door eisers;

Aldus gewezen en uitspraak gedaan ter openbare zitting van het kort geding van 25 januari 2011.

L. Demesmaeker

S. Cardon de Lichtbuer

